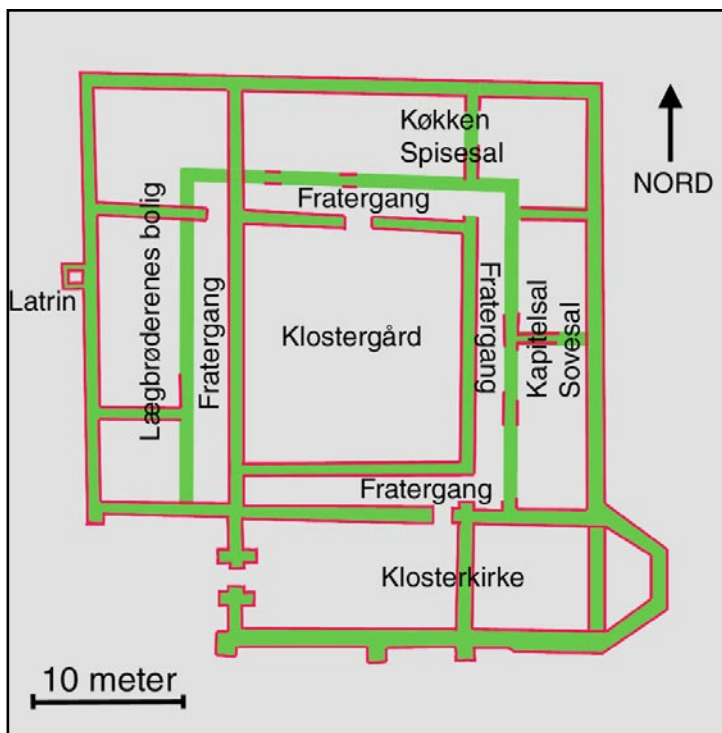

Alling Kloster. Et benediktinerkloster ved Alling Sø

Grundplan af Alling kloster.

I den frodige græseng ved sydøstenden af Alling Sø ved Grønbæk, anlagde benediktinerordenen omkring år 1250 et kloster. Alling Kloster (Se illustration 1) er måske det sidste benediktinerkloster som blev opført i Danmark.

Klosterbevægelsen i Danmark havde sit udgangspunkt i den katolske kirke og opdeltes i forskellige klosterordener: Augustiner-, Benediktiner-, Cistercienser-, Franciskaner- og Helligåndensordenen byggede alle klostre i Danmark, og i løbet af middelalderen anlagdes mere end 100 klostre.

I Århus amt ligger klostrene særligt tæt langs Gudenåsystemet. De fleste klostre forsvandt efter reformationen. Ud over Alling Kloster fandtes der klostre ved Ring, Kalvø, Vor, Vissing, Øm, Veng, Sminge, Søby, Tvillum, Vejerslev og Randers. At der blev anlagt så mange klostre her, skyldes væsentligst de rige fiskeforekomster

i Gudenåen, som kunne opfylde de strenge fasteregler, som klostrenes munke var underlagt. En anden vigtigt ting var, at Gudenåen og søerne kunne levere vandkraft til f.eks. mølledrift og papirfremstilling.

Klostrene samlede sig gennem middelalderen (1050-1536) enorme formuer - både af jordbesiddelser og mere klingende mønt takket være markeder, hospitalsdrift og ikke mindst gaver og arv.

Ved Alling Kloster er ruinen fra det gamle kloster blevet frilagt gennem Nationalmuseets arkæologiske undersøgelser i 1894 og 1942, og i 1989 blev klostrets grundplan tydeliggjort med beskyttende græstørvsvolde, som nu skjuler de ellers udsatte murværker.

Forud for Alling Kloster, lå der et kloster i Vejerslev ca. 8 km nordøst for Alling Sø. Munkene herfra blev ved nedlæggelse omkring 1250 overført til Alling Kloster, og bygningerne ved Vejerslev Kloster har siden fungeret som sognekirke.

Alling Kloster fungerede i næsten 300 år frem til reformationen i 1536 hvor klosterbevægelsen blev opløst. Klosterets rige jordegods blev herefter kongens ejendom, og blev i praksis langt ind under Silkeborg Slot. Klostrets bygninger blev sikkert nedrevet kort herefter, og bygningernes gode munkesten blev sikkert genanvendt i mange lokale byggerier.

Klosterbyggerierne fulgte en næsten identisk plan. Det bestod af et firefløjet anlæg som omgav klostergården. Langs indersiden af bygningerne forløb en smal gang - den såkaldte fratergang - og den centrale bygning var naturligvis klosterkirken (Se illustration 2) som udgjorde sydføljen. Mod øst lå munkenes mødesal (Se illustration 3) - den såkaldte kapitelsal - under ordensbrødrenes sovesal på 1. sal. Mod nord var køkkenet (Se illustration 4) og spisesalen, og i vestfløjen boede lægbrødrene, som udførte det meste praktiske arbejde i og omkring klostret. Dertil kommer diverse nu helt forsvundne udbygninger, fiskedamme og kanaler omkring klostret.

Alling Kloster lå, dengang som nu, isoleret ved søen. Skov og frodige græsenge (Se illustration 5) omgiver klostret, og en gravet kanal har sørget for vandforsyningen til klostret. Når man besøger stedet i dag skal det ske ad skovvejen fra den øst for liggende landevej, hvorfra en sti (Se illustration 6) fører frem til klosterruinen ved søen.

Illustr.1 Klostertomten set fra sydøst. Græstørvoldene markerer klostrets mure.

Illustr.2 Klosterkirken lå i den sydlige fløj af det firefløjede kloster som omsluttede klostergården.

Illustr.3 Klostrets østfløj med læsesalen og munkenes sovesal set fra sydøst.

Illustr.4 Nordfløjen med køkken og madsal set fra nordvest.

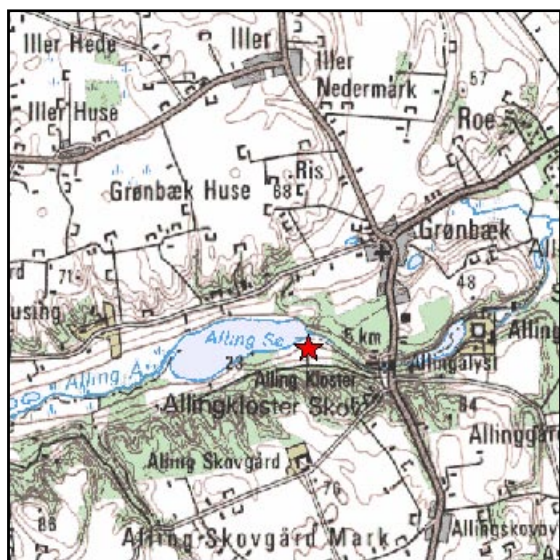

Illustr.5 Udsigt over Alling Sø fra klostertomten.

Illustr.6 Trampestien som leder frem til kloster-ruinen fra skovvejen.

Adgang:

GPS-kordinater (UTM):
E 537637 N 6233875

Luffoto © COWI

Kort © KMS

Adgang sker til fods fra dalen ved Allingålyst mellem Grauballe og Grøn bæk på vej 46: Randers Silkeborg. Der parkeres bag busstoppestedet ret før amtsgrænsen mellem Århus og Viborg amt. Følg skovvejen ret syd for den gamle bro ca. 700 m vestover til sydøstenden af Alling Sø hvor en trampesti fører ned over markerne til klosteromtten.

Faciliteter:

Informationsskilt ved den græstørvmærkede klosteruin.

Afstand til fortidsminde: ca. 1 km.

Særlige forhold:

På skovvejene er det kun tilladt at færdes til fods eller på cykel.

Litteratur:

Historisk database over Østjylland
<http://www.strejf.dk/>

Carsten Henrik Bang:

Guide til Danske fortidsminder

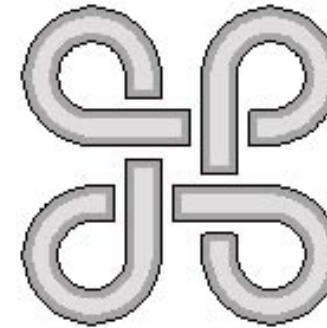
Rigt illustreret guide til ca. 500 offentligt tilgængelige fortidsminder i Danmark
Gyldendal og Skov- og Naturstyrelsen 1994
ISBN: 87-00-17166-2

Poul Henning Jensen:

Natur og Kulturguide til Århus Amt

Rigt illustreret og populær guide til Århus Amts historie, natur og seværdigheder
Århus Amt 1997
ISBN: 87-90099-19-2
www.aaa.dk/aaa/nm-publikationer.htm?ResID=95

Til notater:

**Se mange flere
fortidsminder på**

www.fortidsmindeguide.dk

**- og send os gerne dine egne fotos
og kommentarer fra et besøg**